

Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы

Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 11 қазандағы № 483-IV Заңы

"Егемен Қазақстан" 2011 жылғы 15 қазандағы № 497-500 (26892); "Казахстанская правда" от 15.10.2011 г., № 330-331 (26721-26722); Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 17 (2594), 135-құжат

Қолданушылар назарына!

Қолданушыларға ықпалы болуы үшін РҚАО мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

РҚАО-ның ескертпесі!

ҚР Заңының қолданысқа енгізілу тәртібін 25-баптан қарасыз.

Осы Заң Қазақстан Республикасының ізін демократиялық, зайырлы мемлекет ретінде орнықтыратынын, іркімніс ар-ождан бостандығы құқығын растайтынын, іркімніс діни нанымна қарамастан тез құқылы болуына кепілдік беретінін, ханафи бағытындағы исламның және православиелік христиандықты халықты мјдениетініс дамуы мен рухани гміріндегі тарихи ргін танитынын, Қазақстан халқының рухани мұрасымен ійлесетін басқа да діндерді құрметтейтінін, конфессияаралық келісімініс, діни таеаттылықты және азаматтардыс діни нанымдарын құрметтеудіс мазыздылығын танитынын негізге алады.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұсымдар

Осы Заңда мынадай негізгі ұсымдар пайдаланылады:

- 1) еибадат ійі (еимараты) – құдайға құлшылық етуге, дұға оқылатын және діни жиналыстарға, діни тју етуге (мінажат етуге) арнаған орын;
- 2) діни қызмет – діндарлардыс діни қажеттіліктерін қанааттандыруға бағытталған қызмет;
- 3) діни қызметші – діни, уағыздаушылық қызметке тиісті діни бірлестік ужілеттік берген адам;
- 4) діни бірлестік – Қазақстан Республикасы азаматтарының, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардыс із мідделерініс ортақтығы негізінде діни қажеттіліктерін қанааттандыру ішін Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тјртіппен біріккен ерікті бірлестігі;
- 5) миссионерлік қызмет – Қазақстан Республикасы азаматтарының, шетелдіктердіс, азаматтығы жоқ адамдардыс, Қазақстан Республикасында тіркелген діни бірлестіктердіс атынан Қазақстан Республикасының аумағында діни ілімді таратуға бағытталған қызметі;
- 6) ужілетті орган – діни қызмет саласындағы мемлекеттік реттеуді жізеге асыратын мемлекеттік орган.

2-бап. Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасы

1. Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және осы Заң мен Қазақстан Республикасының ізге де нормативтік-құқықтық актілерінен тұрады.

2. Егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шартта осы Заңда кгзделгеннен ізгеше қасидалар белгіленген болса, онда халықаралық шарттыс нормалары қолданылады.

3-бап. Мемлекет және дін

1. Мемлекет дін мен діни бірлестіктерден бглінген.
2. Діни бірлестіктер жңне Қазақстан Республикасының азаматтары, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар дінге кгзқарасына қарамастан за алдында тес.
3. Ешбір дін мемлекеттік немесе міндетті дін ретінде белгіленбейді.
4. Діни білім беру ұйымдарын қоспағанда, Қазақстан Республикасында білім беру мен тјрбиелеу жйіесі дін мен діни бірлестіктерден бглінген жңне зайырлы сипатта болады.
5. Засды діни қызметке кедергі келтіруге, жеке тұлғаларды дінге кгзқарасы себептері бойынша азаматтық құқықтарының бұзылуына немесе оларды діни сезімдерін қорлауға, қандай да бір дінді ұстанушылар қастерлейтін заттарды, құрылыстар мен орындарды білдіруге жол берілмейді.
6. Жркім Қазақстан Республикасының занамасына сјйкес діни немесе гзге де нанымдарды ұстануға, оларды таратуға, діни бірлестіктерді қызметіне қатысуға жңне миссионерлік қызметпен айналысуға құқылы.
7. Ешкімніс де гз діни нанымдары себептері бойынша Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарында кгзделген міндеттерін атқарудан бас тартуға құқығы жоқ.
Діни қызметшілер, миссионерлер, діни бірлестіктерді басшылары немесе қатысушылары (мішелері) болып табылатын Қазақстан Республикасының азаматтары саяси гмірге Қазақстан Республикасының барлық азаматтарымен бірдей тек гз атынан еана қатыса алады.
8. Дін мен діни бірлестіктерді мемлекеттен бгліну қасидатына сјйкес мемлекет:
 - 1) Қазақстан Республикасы азаматының, шетелдік пен азаматтығы жоқ адамның дінге жңне ұстанатын дініне гз кгзқарасын айқындауына, ата-аналарды немесе балаларды гзге де засды гкілдерініс балаларды гз нанымдарына сјйкес тјрбиелеуіне, мұндай тјрбиелеу баланыс гмірі мен денсаулығына қатер тгндірген, оның құқықтарына қысым жасаған жңне жауапкершілігін шектеген, сондай-ақ Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысына, егемендігіне жңне аумақтық тұтастығына қарсы басытталған жағдайларды қоспағанда, араласпайды;
 - 2) діни бірлестіктерге мемлекеттік органдарды функцияларын орындауды жіктемейді;
 - 3) егер діни бірлестіктерді қызметі Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмесе, діни бірлестіктерді қызметіне араласпайды;
 - 4) дін ұстанатын жңне оны ұстанбайтын Қазақстан Республикасының азаматтары, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар арасында, сондай-ақ жртірлі діни бірлестіктер арасында гзара тгзушілік пен құрметтеу қатынастарын орнатуға жјрдемдеседі.
9. Дін мен діни бірлестіктерді мемлекеттен бгліну қасидатына сјйкес діни бірлестіктер:
 - 1) мемлекеттік органдарды функцияларын орындамайды жңне оларды қызметіне араласпайды;
 - 2) саяси партияларды қызметіне қатыспайды, оларға қаржылық қолдау кгрсетпейді, саяси қызметпен айналыспайды;
 - 3) Қазақстан Республикасы занамасының талаптарын сақтауға міндетті.
10. Діни негіздегі партияларды қызметіне, мақсаттары мен іс-јрекеті мемлекетте бір дінніс істемдігін орнықтыруға, оның ішінде зорлық-зомбылықпен немесе зорлық-зомбылыққа індеумен жңне гзге де құқыққа қарсы іс-јрекеттермен байланысты діни гшпенділікті немесе алауыздықты қоздыруға басытталған діни бірлестіктер құруға жңне оларды қызметіне тыйым салынады.
11. Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тјртіппен тіркелмеген діни бірлестіктерді қызметіне, сол сияқты Қазақстан Республикасының азаматтарын, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды дінге кгзқарасын айқындауда, діни бірлестіктерді қызметіне, діни жораларға жңне (немесе) дінді оқып-іренуге қатысуына немесе қатыспауына қандай да бір мјжбірге жол берілмейді.
12. Қазақстан Республикасының азаматтарына, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарға зорлық-зомбылық кгрсетумен немесе оларды денсаулығына гзге де зиян келтірумен не ерлі-зайыптыларды некесін бұзумен (отбасының бұзылуымен) немесе туыстық қарым-қатынастарды тоқтатумен, имандылыққа нұқсан келтірумен, адамның жңне азаматтық құқықтары мен бостандықтарын бұзумен, азаматтарды Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарында кгзделген міндеттерін

атқарудан бас тартуға тірткі болумен және Қазақстан Республикасының заңнамасын өзге де бұзушылықпен ұштасатын діни бірлестіктер қызметіне жол берілмейді.

13. Қазақстан Республикасының азаматтарын, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды, оның ішінде қайырымдылық қызмет арқылы және (немесе) олардың діни бірлестіктерден шығуына кедергі келтіретін, оның ішінде Қазақстан Республикасы азаматтарының, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың материалдық немесе өзге де тәуелділігін пайдалана отырып бопсалау, кіш қолдану немесе кіш қолданамын деп қорқыту жолымен не алдау жолымен өз қызметіне мжбірлеп тартатын діни бірлестіктердің қызметіне жол берілмейді.

14. Діни бірлестіктің қатысушыларын (мішелерін) және дін ұстанушыларын діни бірлестіктің, оның басшылары мен басқа да қатысушыларының (мішелерінің) пайдасына өздеріне тиесілі мүлкін иеліктен шығаруға мжбірлеуге жол берілмейді.

15. Дінді және діни кәсіпкерлерді пайдалана отырып, мемлекеттік органдардың қызметіне қасақана іріткі салуға, олардың іздіксіз жұмыс істеуінің бұзылуына, елдегі басқарушылық деңгейін төмендетуге және сосатын шешімдерді қабылдауға және іс-ірекеттер жасауға жол берілмейді.

16. Діни бірлестіктің басшысы қжмелетке толмағандарды ата-анасының біреуі немесе оның өзге де заңды өкілдері қарсылық білдірген кезде қжмелетке толмағандарды діни бірлестіктің қызметіне тартуға және (немесе) қатыстыруға жол бермеу шараларын қолдануға міндетті.

2-тарау. ДІНИ ҚЫЗМЕТ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК ҚЕТТЕУ

4-бап. Ужкілетті органның құзыреті

Ужкілетті орган:

1) діни бірлестіктермен өзара іс-қимыл саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын қалыптастыруға және іске асыруға қатысады;

2) Қазақстан Республикасының аумағында құрылған діни бірлестіктердің, миссионерлердің, діни білім беру ұйымдарының қызметін зерделеп, оған талдау жүргізеді;

3) өз құзыретіне жататын мәселелер бойынша тісіндіру жұмыстарын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді;

4) Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасын жетілдіру жғнінде ұсыныстар жүзілейді;

5) діни қызмет және діни бірлестіктермен өзара іс-қимыл мәселелері бойынша облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдарының қызметін ійлестіреді;

6) дінтану сараптамалары және діни бірлестіктерді құруға бастамашы азаматтар тізімдеріне тексеру жүргізілуін қамтамасыз етеді;

7) жеке және заңды тұлғалардың Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасын бұзушылықтарға қатысты өтініштерін қарайды;

8) шет мемлекеттердің діни қызмет саласындағы ужкілетті органдарымен ынтымақтастықты ұйымдастырады және жүзеге асырады;

9) республика аумағындағы шетелдік діни бірлестіктердің қызметіне, шетелдік діни орталықтардың Қазақстан Республикасындағы діни бірлестіктер басшыларын тағайындауына келісім білдіреді;

10) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы ікіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

5-бап. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдарының діни қызмет және діни бірлестіктермен өзара іс-қимыл мәселелері бойынша құзыреті

Діни қызмет және діни бірлестіктермен өзара іс-қимыл мәселелері бойынша облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары:

1) өзірдегі діни ахуалға зерделеу және талдау жүргізеді;

2) ужілетті органға Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнамасын жетілдіру жғінде ұсыныстар енгізеді;

3) жергілікті деңгейде гз құзыретіне жататын мјселелер бойынша тісіндіру жұмыстарын жіргізеді;

4) діни јдебиетті және діни мазмұндағы гзге де ақпараттық материалдарды, діни мақсаттағы заттарды тарату ішін арнайы тұрақты ій-жайларды орналастырылуын бекітеді, сондай-ақ еибадат ійлерінен (еимараттарынан) тыс жерлерде діни жораларды гткізуге арналған ій-жайларды орналастырылуын келіседі;

5) ужілетті органмен келісе отырып, еибадат ійлерін (еимараттарын) салу туралы, оларды орналасатын жерін анықтау, сондай-ақ ійлерді (еимараттарды) еибадат ійлері (еимараттары) етіп қайта бейіндеу (функционалдық мақсатын гзгерту) туралы шешімдер қабылдайды;

6) жергілікті мемлекеттік басқару міддесінде Қазақстан Республикасының заңнамасы жергілікті атқарушы органдарға жіктейтін гзге де гкілеттіктерді жізеге асырады.

6-бап. Дінтану сараптамасы

1. Ужілетті орган мынадай негіздер бойынша дінтану сараптамасын жіргізуді қамтамасыз етеді:

1) жеке және (немесе) заңды тұлғаларды ужілетті органға гтініштері;

2) Қазақстан Республикасы ұйымдарының кітапхана қорларына, сондай-ақ ужілетті органға діни јдебиеттіс, діни мазмұндағы гзге де ақпараттық материалдарды келіп тісуі;

3) жеке тұлғаларды миссионер ретінде тіркеу және діни бірлестіктерді тіркеу туралы гтініші;

4) жеке гзі пайдалануға арналған материалдарды қоспағанда, діни мазмұндағы ақпараттық материалдарды јкелінуі;

5) ужілетті орган басшысының бұйрығы.

2. Құрылтай құжаттары, сондай-ақ діни мазмұндағы басқа да құжаттар, діни білім беру бағдарламалары, діни мазмұндағы ақпараттық материалдар мен діни мақсаттағы заттар дінтану сараптамасы объектілеріне жатады.

3. Дінтану сараптамасын дінтану саласында арнайы білімі бар адамдар, қажет болған жағдайда мемлекеттік органдарды гкілдерін және гзге де мамандарды тарта отырып, жіргізеді.

4. Дінтану сараптамасын жіргізу тјртібін Қазақстан Республикасының ікіметі айқындайды.

3-тарау. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ДІНИ ҚЫЗМЕТ

7-бап. Діни жоралар мен рјсімдер

1. Діни бірлестіктер құлшылық ету орындарын ұстауға құқылы.

2. Құдайға құлшылық ету, діни жоралар, рјсімдер және (немесе) жиналыстар еибадат ійлерінде (еимараттарында) және оларға бглінген аумақта, құлшылық ету орындарында, діни бірлестіктер мекемелері мен ій-жайларында, зираттар мен крематорийлерде, жақын жерде тұратын адамдарды құқықтары мен мідделері сақталған жағдайда тұрып жайларда, қажет болған кезде қосамдық тамақтандыру объектілерінде бггетсіз жіргізіледі (жасалады). Гзге жағдайларда діни іс-шаралар Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тјртіппен жізеге асырылады.

3. Құдайға құлшылық етуді, діни жораларды, рјсімдерді және (немесе) жиналыстарды гткізуге (жасауға), сондай-ақ миссионерлік қызметті жізеге асыруға:

1) осы баптың 2 және 4-тармақтарында кгзделген жағдайларды қоспағанда, мемлекеттік органдарды, ұйымдарды;

2) Қарулы Кіштердіс, басқа да јскерлер мен јскери құралымдарды, сот және құқық қорғау органдарының, қосамдық қауіпсіздікті қамтамасыз етумен, жеке тұлғаларды гмірі мен денсаулығын қорғаумен байланысты басқа да қызметтердіс;

3) діни білім беру ұйымдарын қоспағанда, білім беру ұйымдарының аумағында және еимараттарында жол берілмейді.

4. Қосамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнайы мекемелерде ұсталатын, жазаны орындайтын мекемелерде отырған, қарттар мен мігедектерге арналған интернат-ійлерде жлеуметтік қызмет крсетуден гтетін, стационарлық ктмек крсететін денсаулық сақтау ұйымдарының емделушілері болып табылатын адамдарға оларды немесе оларды туыскандарының тілегі бойынша салт жораларының қажеттілігі жағдайында Қазақстан Республикасының занамасында белгіленген тjrтіппен тіркелген діни бірлестіктердіс діни қызметшілері шақырылады. Бұл ретте діни жораларды, рjсімдерді және (немесе) жиналыстарды гткізу аталған ұйымдарды қызметіне кедергі келтірмеуге, басқа адамдарды құқықтары мен заңды мідделерін бұзбауға тиіс.

8-бап. Миссионерлік қызмет

1. Қазақстан Республикасының азаматтары, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар миссионерлік қызметті тіркеуден гткеннен кейін жізеге асырады.

2. Миссионерлік қызметті жізеге асыратын адамдарды тіркеуді уjкілетті органның аумақтық бглімшелері құжаттар ұсынылған кіннен бастап кінтізбелік отыз кіннен аспайтын мерзімде жіргізеді. Миссионер ұсыған материалдар бойынша қорытынды алу ішін дінтану сараптамасын жіргізу кезінде тіркеу мерзімі тоқтатыла тұрады.

3. Қазақстан Республикасының аумағындағы миссионерлер уjкілетті органның аумақтық бглімшелерінде жыл сайын қайта тіркеуден гтуге міндетті.

4. Миссионерлер тіркелу ішін уjкілетті органның аумақтық бглімшелеріне мынадай құжаттар мен материалдарды:

- 1) паспортының немесе жеке куjлігінің кгшірмесін;
- 2) миссионерлік қызмет аумағы мен мерзімі крсетілген гтінішті;
- 3) діни бірлестіктіс атынан миссионерлік қызметті жізеге асыру құқығына діни бірлестік берген құжатты;
- 4) заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) туралы анықтаманы және гкілі миссионер болып табылатын діни бірлестік жарысының кгшірмесін;
- 5) миссионерлік қызметке арналған діни jдебиетті, діни мазмұндағы гзге де ақпараттық материалдарды, діни мақсаттағы заттарды ұсынады.

Қазақстан Республикасындағы шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар миссионер ретінде тіркелу ішін уjкілетті органның аумақтық бглімшелеріне мынадай құжаттарды:

1) миссионер оның атынан гкілдік ететін діни бірлестіктіс шет мемлекеттіс занамасы бойынша ресми тіркелгендігін куjландыратын заңдастырылған немесе апостиль қойылған құжатты;

2) Қазақстан Республикасында тіркелген діни бірлестіктіс шақыруын қосымша ұсынады.

Шет мемлекеттер берген құжаттарды қазақ және орыс тілдеріне аудармасының дұрыстығы Қазақстан Республикасында нотариат куjландырыған және аударманы жізеге асырыған аудармашы қолының тіпнұсқалығы Қазақстан Республикасында нотариат куjландырыған тірінде табыс етіледі.

5. Миссионер ретінде тіркеуден гту ішін құжаттар ұсыған Қазақстан Республикасының азаматтарын, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды дінтану сараптамасының теріс қорытындысы негізінде, сондай-ақ, егер оның миссионерлік қызметі конституциялық құрылысқа, қосамдық тjrтіпке, адамның құқықтары мен бостандығына, халықтың денсаулығы мен имандылығына қатер гндіретін болса, тіркеуден бас тартылады.

6. Миссионерлердіс діни мазмұндағы материалдарды және діни мақсаттағы заттарды пайдалануына дінтану сараптамасының оs қорытындысын алғаннан кейін еана жол беріледі.

7. Миссионерлік қызметті тіркеусіз жізеге асыруға тыйым салынады.

Ескерту. 8-бапқа гзгеріс енгізілді – ҚР 2012.12.24 N 60-V (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін кінтізбелік он кін гткен соs қолданысқа енгізіледі) Заңмен.

9-бап. Діни jдебиет және діни мақсаттағы заттар

1. Қазақстан Республикасының азаматтары, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдар, діни бірлестіктер гздерінің қалауы бойынша діни jдебиетті, діни мазмұндағы гзге де ақпараттық материалдарды, діни мақсаттағы заттарды сатып

алуға және пайдалануға құқылы.

2. Діни жебиетті, діни мазмұндағы рзге де ақпараттық материалдарды, діни мақсаттағы заттарды тек қана еибадат ійлерінде (еимараттарында), діни білім беру ұйымдарында, сондай-ақ облыстарды, республикалық маызы бар қалаларды және астананы жергілікті атқарушы органдары арнайы белгілеген тұрақты ій-жайларда таратуға жол беріледі.

3. Жеке пайдалануға арнағандарын қоспағанда, Қазақстан Республикасыны аумағына діни мазмұндағы ақпараттық материалдарды жкелуді тіркелген діни бірлестіктер еана дінтану сараптамасыны ос қорытындысын алағаннан кейін жізеге асырады.

4. Діни бірлестік шығаратын және (немесе) тарататын діни жебиетте және діни мазмұндағы басқа да ақпараттық материалдарда діни бірлестіктіс толық атауы болуға тиіс.

10-бап. Қайырымдылық қызметі

1. Діни бірлестіктер қайырымдылық қызметін жізеге асыруға және қайырымдылық ұйымдарын ашуға құқылы.

2. Қайырымдылықты жізеге асыру кезінде діни қызметке тарту мақсатында Қазақстан Республикасы азаматтарыны, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды материалдық тәуелділігін (мұқтаждығын) пайдалануға жол берілмейді.

11-бап. Дінге сенушілердіс және діни бірлестіктердіс халықаралық байланыстары мен қарым-қатынастары

1. Қазақстан Республикасыны азаматтары, шетелдіктер, азаматтығы жоқ адамдар мен діни бірлестіктер олардыс мінажат етуге, жиналыстар мен басқа да діни іс-шараларға қатысу ішін шетелге шығып тұруын қоса алағанда, халықаралық байланыстар мен жеке қарым-қатынас орнатуға және қатынастарын ізбеуге құқылы.

2. Діни бірлестіктер діни білім беру ұйымдарында оқыту ішін шетелге Қазақстан Республикасыны азаматтарын жібере алады және Қазақстан Республикасыны аумағындағы діни білім беру ұйымдарында оқыту ішін шетелдіктерді, азаматтығы жоқ адамдарды қабылдай алады.

4-тарау. ДІНИ БІРЛЕСТІКТЕРДІ ҚҰРУ, МЕМЛЕКЕТТІК ТІРКЕУ, ҚАЙТА ҰЙЫМДАСТЫРУ, ТАРАТУ

12-бап. Діни бірлестіктердіс мјртебесі

1. Қазақстан Республикасында: жергілікті, рсірлік және республикалық мјртебесі бар діни бірлестіктер құрылуы және ржекет етуі мімкін.

2. Қазақстан Республикасыны кемінде елу азаматыны бастамасы бойынша құрыған, бір облысты, республикалық маызы бар қаланы және астананы шегінде ржекет ететін діни бірлестік жергілікті діни бірлестік болып танылады.

3. Кемінде екі облыстан, республикалық маызы бар қалалардан және астанадан ркілдік ететін, олардыс рқайсысынан Қазақстан Республикасыны кемінде екі жіз елу азаматы бар екі және одан да ктп жергілікті діни бірлестіктердіс қатысушылары (мішелері) болып табылатын, Қазақстан Республикасыны кемінде бес жіз азаматыны бастамасы бойынша құрыған діни бірлестік рсірлік діни бірлестік болып танылады.

Рсірлік діни бірлестіктер осы жергілікті діни бірлестіктердіс қызметі аумағыны шегінде құрылып, рз қызметін жізеге асырады.

4. Барлық облыстардан, республикалық маызы бар қалалардан және астанадан ркілдік ететін, Қазақстан Республикасыны кемінде бес мыс азаматыны бастамасы бойынша құрыған, олардыс рқайсысында Қазақстан Республикасыны кемінде іш жіз азаматы бар, сондай-ақ Қазақстан Республикасыны барлық аумағында рз құрылымдық бғлімшелері (филиалдары мен ркілдіктері) бар діни бірлестік республикалық діни бірлестік болып танылады.

13-бап. Діни бірлестіктерді құру

1. Діни бірлестік он сегіз жасқа толған, құрылтай жиналысын (съезін, конференциясын) шақыратын Қазақстан Республикасы азаматтарының бастамасы бойынша құрылады, онда діни бірлестікті құру, оны атауы, жарысы туралы шешімдер қабылданады және оны басшылық органдары құрылады. Азаматтар құрылтай жиналысына (съезіне, конференциясына) өз еркі бойынша жеке тірде қатысады.

2. Діни бірлестіктің мынадай белгілері:

- 1) ортақ діни ілімі;
- 2) діни жораларды, рәсімдер мен уағыздарды орындау;
- 3) өз қатысушыларын (мішелерін) және дін ұстанушыларын дінге тәрбиелеу;
- 4) қызметінің діни бағыты болуға тиіс.

3. Республикалық діни бірлестіктер мен тірлік діни бірлестіктер өз жарыларына сәйкес діни қызметшілер даярлауды қажіттік оқу бағдарламаларын іске асыратын мекемелер нысанында діни білім беру ұйымдарын құруға құқылы.

4. Діни білім беру ұйымдарын қоспағанда, діни бірлестіктен басқа өзгеше ұйымдық-құқықтық нысанда діни қызметпен айналысатын заңды тұлғаларды құруға және оларды қызметіне жол берілмейді.

5. Мемлекеттік органдарда, ұйымдар мен мекемелерде, білім беру және денсаулық сақтау ұйымдарында діни бірлестіктердің ұйымдық құрылымдарын құруға жол берілмейді.

14-бап. Діни бірлестіктің атауы

1. Діни бірлестіктің атауы ұстанатын діни мен мәртебесін қамтуға тиіс.

2. Толық және қысқартылған атауы мен оны нышаны Қазақстан Республикасының және басқа да мемлекеттердің мемлекеттік рәміздерін, Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының, Қазақстан Республикасында тіркелген діни бірлестіктердің, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзуына байланысты тыйым салынған және (немесе) таратылған діни бірлестіктердің атауы мен нышанын толық немесе оны елеулі бөлігінде қайталамауға тиіс.

15-бап. Діни бірлестіктерді мемлекеттік тіркеу

1. Діни бірлестік оны мемлекеттік тіркеген сәттен бастап заңды тұлғаның құқық қабілеттілігіне ие болады.

2. Республикалық діни бірлестіктерді және тірлік діни бірлестіктерді мемлекеттік тіркеуді Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі жізеге асырады.

Жергілікті діни бірлестіктерді мемлекеттік тіркеуді, филиалдар мен бөлімдерді есептік тіркеуді аумақтық әділет органдары жізеге асырады.

3. Діни бірлестікті құру туралы шешім қабылданған сәттен бастап екі ай мерзім ішінде тіркелу ішін тіркеуші органға өтініш беріледі. Өтінішке:

- 1) діни бірлестік басшысының қолы қойылған діни бірлестіктің жарысы;
- 2) құрылтай жиналысының (съезінің, конференциясының) хаттамасы;
- 3) құрылатын діни бірлестіктің бастамашы азаматтарының тіркеуші орган белгілеген нысан бойынша электрондық және қағаз жеткізгіштердегі тізімі;
- 4) діни бірлестіктің орналасқан жерін растайтын құжат;
- 5) діни ілімінің пайда болу тарихы мен негіздерін ашып көрсететін және осы ілімге сәйкес келетін діни қызмет туралы мәліметтер қамтылған діни баспа материалдары;

6) заңды тұлғаны мемлекеттік тіркегені ішін бюджетке тіркеу алымы төленгенін растайтын тібіртек немесе өзге де құжат;

7) діни бірлестіктің басшысын сайлау туралы шешім не шетелдік діни орталық басшыны тағайындаған жағдайда, уәкілетті органмен келісілгенін растайтын құжат қоса беріледі.

4. Тірлік діни бірлестікті тіркеу кезінде тіркеуші орган белгілеген нысан бойынша тірлік діни бірлестіктерді құруға бастамашылық жасаған жергілікті діни бірлестіктердің ұйымдарының қатысушыларының тізімі, сондай-ақ оларды жергілікті діни бірлестіктері жарыларының нотариат қуғандыған қтшірмелері қосымша табыс етіледі.

5. Республикалық діни бірлестіктер мәртебесін растау ішін тіркелген кезінен бастап бір жыл өткенге дейін тіркеуді жізеге асыратын органға оларды

құрылымдық бөлімшелерінің (филиалдары мен бөлімдерінің) аумақтық бірінші деңгейдегі органдарында есептік тіркеуден өткенін растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсынуға міндетті.

6. Осы баптың 5-тармағының талаптарын орындамаған жағдайда, республикалық діни бірлестік Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қайта ұйымдастырылуға немесе таратылуға жатады.

7. Діни бірлестіктерді мемлекеттік тіркеу және олардың филиалдары мен бөлімдерін есептік тіркеу, діни бірлестіктерді қайта тіркеу, тіркеуден бас тарту осы Заңда көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып, «Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен бөлімдерді есептік тіркеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен және мерзімде жізеге асырылады.

8. Мемлекеттік тіркеудің (қайта тіркеудің) мерзіміне дінтану сараптамасын жіргізу және діни бірлестікті құруға бастамашы азаматтар тізімінің осы Заңның талаптарына сәйкестігін тексеру ішін ізіліс жасалады.

9. Тіркеуші орган мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) мерзіміне ізіліс жасау туралы шешім қабылданаған кіннен бастап іш жұмыс кіннен кешіктірмей уәкілетті органға дінтану сараптамасын жіргізу және діни бірлестіктер құруға бастамашы азаматтар тізімдерін тексеруді ұйымдастыру ішін қажетті құжаттардың көшірмелерін жібереді.

10. Ұсынылған құжаттардың заңнамаға сәйкестігін тексерудің, жіргізілген дінтану сараптамасының, діни бірлестікті құруға бастамашы азаматтардың тізімін тексерудің нәтижелері бойынша діни бірлестікті мемлекеттік тіркеу туралы немесе мемлекеттік тіркеуден бас тарту туралы шешім қабылданады.

Ескерту. 15-бапқа гзгеріс енгізілді - ҚР 2012.12.24 N 60-V (алеашқы ресми жарияланғанынан кейін кінтізбелік он кін гткен сос қолданысқа енгізіледі) Заңмен.

16-бап. Діни бірлестіктің жарысы

1. Діни бірлестік гз қызметін жарысының негізінде жізеге асырады, онда мыналар:

- 1) атауы, қызметінің мжі мен мақсаттары;
- 2) орналасқан жері және оның шегінде гз қызметін жізеге асыратын аумақ;
- 3) құрылымы, басқару органдарын қалыптастыру тәртібі мен олардың құзыреті;
- 4) қатысушыларының (мшелерінің) құқықтары мен міндеттері;
- 5) ұстанатын діні, діни ілімінің негіздері және осы ілімге сәйкес келетін діни қызметі туралы мжіметтер;
- 6) діни бірлестіктің мшесі етіп қабылдаудың және одан шығудың шарттары мен тәртібі;
- 7) млікті қалыптастыру гздері;
- 8) құрылтай құжаттарына гзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі;
- 9) қызметін қайта ұйымдастыру және оны тоқтату шарттары;
- 10) таратылған жағдайда млікті пайдалану тәртібі;
- 11) филиалдар мен бөлімдер туралы мжіметтер болуға тиіс.

2. Діни бірлестіктің жарысында оның қызметіне қатысты және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін гзге де ережелер болуы мкін.

3. Діни ілім негіздері мен діни қызмет туралы мжіметтерде негізгі діни идеялар, діни бірлестік қызметінің нысандары, осы діни бірлестік қатысушыларының (мшелерінің) және басқа да адамдардың неке мен отбасына, білімге, денсаулыққа гзқарасының ерекшеліктері, оның қатысушылары (мшелері) мен қызметшілерінің конституциялық құқықтары мен міндеттерін іске асыруға гзқарасы қамтылуға тиіс.

17-бап. Діни бірлестікті тіркеуден бас тарту

1. Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес, сондай-ақ құрылтай құжаттарындағы және гзге де ұсынылған құжаттардағы мжіметтер дйексіз болса және (немесе) құрылатын бірлестік дінтану сараптамасының нәтижелері негізінде діни бірлестік ретінде танылмаған жағдайларда діни бірлестікті мемлекеттік тіркеуден, оның құрылымдық бөлімшесін (филиалы мен бөлімдігін) есептік

тіркеуден бас тартылады.

2. Тіркеуден бас тартылған жағдайда сотқа шағымдануға болады.

18-бап. Діни бірлестікті қайта ұйымдастыру және тарату

1. Діни бірлестіктерді қайта ұйымдастыру Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қосылу, бірігу, бөліну, қайта құру және бөлініп шығу жолымен діни бірлестікті құрылтай құжаттары уәкілеттік берген органның шешімі бойынша не сот шешімі бойынша жүзеге асырылады. Діни бірлестік тек басқа діни бірлестік болып немесе жеке мекеме болып қайта құрылуы мүмкін. Діни бірлестіктерді қайта ұйымдастыру нәтижесінде құрылған ұйымдар осы Заңның талаптарына сәйкес келген жағдайда діни бірлестіктер ретінде тіркелуі мүмкін.

2. Діни бірлестіктің қызметін тоқтата тұру және оны тарату Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жүргізіледі.

19-бап. Мемлекет және шетелдік діни бірлестіктер

1. Шетелдік діни орталық уәкілетті органмен келіспей тасайындаған діни бірлестік басшысының қызметін жүзеге асыруына жол берілмейді.

2. Шетелдік діни орталық діни бірлестіктің басшысы лауазымына кандидатты келісу ішінде уәкілетті органға мынадай құжаттарды:

1) кандидат туралы, оның шетелдік діни орталықтағы бұрынғы қызметі туралы мәліметтер қамтылған қолдау хатты;

2) кандидатты Қазақстан Республикасының аумағында жұмыс істейтін діни бірлестіктің басшысы етіп тасайындау туралы шешімді;

3) діни бірлестіктің басшысы лауазымына кандидаттың паспортының немесе жеке куәлігінің көшірмесін ұсынады.

Құжаттар қазақ және орыс тілдеріне аудармасының дұрыстығын Қазақстан Республикасында нотариат құжандырыған және аударманы жүзеге асырған аудармашы қолының тіпінұсқалысын Қазақстан Республикасында нотариат құжандырыған тәртіпте табыс етіледі.

3. Осы баптың 2-тармағында көрсетілген құжаттарды уәкілетті орган оларды ұсынылған кезінен бастап кінтiзбелiк отыз кiн iшiнде қарайды.

4. Егер Қазақстан Республикасындағы діни бірлестік басшысының қызметі конституциялық құрылысқа, қоғамдық тәртіпке, адам құқықтары мен бостандықтарына, халықтың денсаулығы мен имандылығына қауіп төндiретiн болса, уәкілетті орган шетелдік діни орталықты оны тасайындауына келісуден бас тартады.

5-тарау. ДІНИ БІРЛЕСТІКТЕРДІС МІЛІКТІК ҚҰҚЫҚ ҚАТЫНАСТАРЫ

20-бап. Діни бірлестіктердіс меншігі

1. Діни бірлестіктердіс өз қаражаты есебінен сатып алынған немесе жасалған, Қазақстан Республикасы азаматтарының, шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарды, ұйымдарды қайырмалдықтарға берген немесе Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да негіздер бойынша сатып алынған мүлікке меншік құқығы бар.

2. Меншік құқығындағы жылжымайтын және жылжымалы мүлік діни бірлестіктердіс меншігі болып табылады.

3. Қазақстан Республикасының шегінен тыс жердегі мүлік те діни бірлестіктердіс меншігінде болуы мүмкін.

4. Діни бірлестіктер ерікті тәрде қаржылай және басқа да қайырмалдықтар сұрауға және оларды алуға құқылы.

5. Діни бірлестіктердіс меншік құқығы заңмен қорғалады.

21-бап. Мемлекеттіс, ұйымдар мен жеке тұлғалардыс меншігі болып табылатын мүлікті пайдалану

1. Діни бірлестіктер өздеріне шарттық негізде берілген ійлерді, аумақты және мүлікті пайдалануға құқылы.

2. Діни мақсаттағы тарих және мәдениет ескерткіштері діни бірлестіктерді пайдалануына Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес берілуі мүмкін.

22-бап. Таратылған діни бірлестіктің мүлкіне иелік ету

1. Діни бірлестік таратылған немесе қызметі тоқтатылған кезде оның меншігінде болған мүлікке иелік ету оның жарығына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

2. Құқық мирасқорлары болмаған кезде мүлік Қазақстан Республикасының мемлекеттік мүлік туралы заңнамасына сәйкес мемлекет меншігіне өтеді.

6-тарау. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

23-бап. Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнаманың бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының діни қызмет және діни бірлестіктер туралы заңнаманы бұзушылық Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа ікеп соғады.

24-бап. Ғтпелі ережелер

1. Діни бірлестіктер осы Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жылды ішінде осы Заңның талаптарына сәйкес ғздерінің құрылтай құжаттарына тиісті ғзгерістер енгізуге міндетті. Сонымен бір мезгілде тіркеуші органға діни бірлестіктің мәртебесін растайтын құжаттар табыс етіледі.

2. Діни мүделері мен қажеттіліктерін қанағаттандырумен айналысатын және осы Заң қолданысқа енгізілгенге дейін діни бірлестіктен басқа ғзгеше ұйымдық-құқықтық нысанда құрылған заңды тұлғалар осы Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жылды ішінде ғздерінің құрылтай құжаттарына тиісті ғзгерістер енгізуге міндетті.

3. Қрсетілген мерзім өткеннен кейін ғздерінің құрылтай құжаттарын осы Заңның талаптарына сәйкес келтірмеген заңды тұлғалар ужілетті органның жігінуі бойынша сот тіртібімен таратылады.

Ескерту. 24-бапқа ғзгеріс енгізілді - ҚР 2012.12.24 N 60-V (алеашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңмен.

25-бап. Қорытынды ережелер

1. Осы Заң алеашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

2. «Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы» 1992 жылы 15 қастардағы Қазақстан Республикасы Заңының (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеесінің Жаршысы, 1992 ж., № 4, 84-құжат; 1995 ж., № 20, 120, 121-құжаттар; Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., № 13-14, 205-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2005 ж., № 5, 5-құжат; № 13, 53-құжат; 2007 ж., № 9, 67-құжат; 2011 ж., № 11, 102-құжат) күші жойылды деп танылсын.

Қазақстан Республикасының
Президенті

Н. НАЗАРБАЕВ